

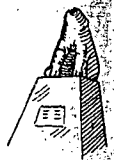
ציונים לקורא

הרושם של ציור, במאלי" (תמונת-קרב), אשר עולה מהתמונה של מעטפת גילון זה — אינו מתאמת במציאות. אך אין זה גם חקוי, לצירי של איזה צייר בטאליסט נודע — למשל, וארישציאנין. על-אף אופיו הציורי המובהק, הרי אין זה אלא צלום, מתוך התערוכה "המצלמה בעקבות הלוחמים" המוצגת ע"י שירות המפות והצלומים של צ.ה.ל. ואשר חלק מהתנובה התצלומית שבה, כבר מצא לו דרכים אל עמודי העתונות. — ותמונה זאת בכלל, ואגב, מפה לאוון וסופר, כי נציגייהן בישראל של שתי ארצות, בעלות מסורת "פרשית", התרשמו מן הצילום ואף הזמינו העתקות לשלחן לארצותיהם. מי יודע, האם לא-חש האחד ריח, קאובואיות" העולה מן התמונה, והאם לא בצבץ אצל השני זכר ימי סובאסקי. בעבור הטיבת "גבעתי" במסדר, ביום החטיבה שלה, בימי ספטמבר של השנה שעברה (כאשר תואר בשעתו במפורט בעתונות) — עמד קצין תרבות נלהב ורב פיוט וקרא קריאות עידוד ותשבחות מדי עבור יחידה אשר אספה, "יבול" תהילה בקרבות, בהציגו אותה בפני אוכלוסית רחובות, הצופה במראה. משהופיע ראש שדרת הפרשים, לא נתקררה דעתו עד אשר הכריז: "הנה הם, הבודדים וזו צלם שלנו!" ואכן נדמה לך כאילו הושפעה מצלמתו של הצלם (ב. כרמי) מרוחה של אותה קריאה...

רבים החברים הזוכרים לעתים קרובות כ"ימים ההם" — עת חסר לנו הציוד הצבאי, עת הלוחם העברי חלם על "רובה-איש" אשר יכירנו, ישמרנו, יטפל בו ויבטח בו, ורבים הזוכרים את האימונים ב"מחתרת" — עם סידורי הסליק וההבטחה. אך לא כ"כ רבים הם הזוכרים את האימונים במחתרת ממש, כפי שהיתה נהוגה בשורות ההגנה בשנים הן... שונות לקיומה, — אותם הימים כאשר התאמנו ב"כלים קטנים" — בלי כלים, אלא בעזרת נרתיקים ריקים. כאשר שעות על שעות, וערבים על ערבים, הושקעו ב"פירוק והרכבה" בחדר שחלונותיו מואפלים; כאשר זריקת רימוץ-חי או ירייה ניתנו כפרס למצטיין באימוניו, בעוד חבריו המקנאים צופים מרחוק. יתכן, כי בחומם של אותם חדריי-אימונים נדגרו כוח ההגנה ורוחה.

אחת משרידי התעודות שנשתמרו למרות הסליקים וההשמדות — היא התעודה של תכנית האימונים בהגנה באמצע שנות העשרים (עמ' 6), כפי שאושרה ב"ועדת הערים".

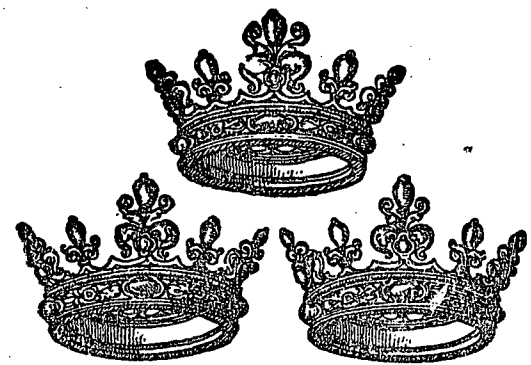
הגילוי המסורתי המובהק של ההגנה העברית בארץ-ישראל היה כרוך, כרגיל, בהגנה על נקודת ישוב מבודדת. כזאת היתה תל-חי, כזאת היתה חולדה. להגנה קלאסית זאת נקבע בשעתו סייג, מפי יוסף טרומפלדור: "להגן — עד אם יבואו בתותחים". "בתותחים" — פירושו, בכוח צבאי, מאורגן ומצוייד, לעומת הבורות הבודדים שהקפו את תל-חי, או המון הכפריים שהסתערו על חולדה. בראשיתה של מלחמתנו שבשנת 1948 נגזר על כמה נקודות לעמוד מבודדות בפני התקפת כוהות, "צבאיים למחצה" (סירת-צבי, יחיעם ועוד, וכגו' — ישובי עזרון, בחדשים הראשונים למערכה). נקודות אחרות, אשר שמותיהם מסמלים מאז פרשות-קרב מרצינות במלחמת 1948, נשתלבו לתוך חזית צבאית: נגבה, דגניות ועוד — שעמדו גם נגד כוחות צבא סדיר של האויב. והיו מספר נקודות, אשר מתוך בידוד כמעט מוחלט, נתנסו בהתקפותיו של צבא מאורגן — ועמדו, כאלו היו הנקודות המרוחקות: דרדרה, כפר-דרום, בארות יצחק, בית-אשל. כמוהן מסמלת גם עין-גב, אשר בגדת המזרח של ים הכנרת. את הגילוי המסורתי של הגנה על נקודת ישוב בודדה, הפעם גם נגד כוח צבאי, עתיר נשק ועדיף במספרו, של אויב הבוטח בעצמו.

הפרשה, "עין-גב במערכה" (עמ' 7) מסכמת את הגילוי הזה, מהבולטים והמאלפים אשר במלחמת 1948, למעמד-מגן שהיה רגיל ו"מסורתי" משך עשרות שנות פעלה של ההגנה העברית — ביחסי כוחות, במצב טופוגרפי ומסיבות טקטיות, אשר מיחדים את המאבק על עין-גב בתוך שרשרת מעשי צבא-ההגנה ומגיני הישובים.

יש והכרעות במלחמה מושגות, בניגוד לחוקי ההגיון במלחמה". כזאת, על כל פנים, היתה מסקנתו של אורח אמריקאי, איש-צבא רס-מעלה, עת ביקר במקום הקרב בעין-גב — בשים לב ליחסי הכוחות שבין המתישבים המתגוננים לבין צבא האויב התוקף. ולא מקרית, בודאי, היתה משאלתו — כי משועלו על הכתב פרטי הגנת עין-גב ישלחונא גם אל במתו הספרותית של הצבא — הלא קטן ולא חסר-נסיון, — שעלו נמנה האורה, שעצמו רבות ראה בימיו. אך כזאת, לדבריו, לא ראה. ואלי רשמי האורח — הערה מקומית: לא מפאת השראת גבורה פתאומית, לא באשר, לפתע, "נחה הרוח" באה למגיני עין-גב ישועתם. עמל וזעה, ארגון ותכנון, הן של אלה החיים אתנו היום, והן

...ואמלא אותו רוח אלקים
בחנמה ובתבונה ובדעת ובבל-
מלאכה לחשב מחשבות, לעשות
בזהב ובכסף ובנחשת..."

(שמות ל"א, ג"ד)

מכסף
לבנים ולבני בנים